205. Kaposvár, Városi Kertészet
(Somogy megye) U, R, B, Á, Kk
2005 őszén régészeti szakfelügyeletet láttunk el, illetve próbafeltárást végeztünk az itt épülő „Ezüsthárs" lakópark területén.

A 6268/49 hrsz. ingatlanon a szennyvízcsatorna nyomvonalában új-, és jelenkori bolygatással sértett 16–17. századi településjelenségek kerültek elő, melyeket feltártunk. Az utca K-i oldalán, az ivóvíz nyomóvezeték, illetve csapadékvíz elvezetés nyomvonalán húzott kutatóárokban régészeti jelenséget nem tapasztaltunk.

A 6268/24 hrsz. utca szennyvíz- és ivóvízvezeték nyomvonalán húzott szondák É-i szakaszán, kb. 50 m hosszon egy temető került elő, mely a leletek, és a mel-

K-i 300 m-rel hosszabb. Utóbbi szakasz magában foglalja a korábban különállóként meghatározott Kardos 31. sz. lelőhelyet is. Terepbejárásaink során jelentős településre utaló, nagy mennyiségű szarmata edénytöredéket, valamint kevés őskori és nagyobb számú Árpád-korinak és/vagy avarnak meghatározható leleteket gyűjtöttünk. A szarmata kori település intenzív, az Árpád-kori közepes intenzitású. (A lelőhely megegyezik az Örménykút 109. sz. lelőhellyel).

Gimnázium sor: A Kardostól DNy felé, az ún. Gimnázium sor déli oldalán fekvő egykori Egyetértés Tsz sertéstelepe felé vezető műút DK-i oldala és a ma is tanyákkal szegélyezett Gimnázium sor által bezárt szögben, a Szebegyinszki-dűlő DNy-i sarkában mintegy 450×350 m kiterjedésű, kisebb mélyedésekkel tagolt területen igen in-

főúttól D-re induló, azon dűlőúttól javarészt Ny-ra, amelynek DK-i oldalán, a Gimnázium sori kereszteződésben a Kondorosi úti iskola épülete áll. Itt, a Kardos-dűlő közepén, egy nagy kiterjedésű, csekély mértékben kiemelkedő, félszigetszerű nyúlványokkal tagolt, K-i irányban fokozatosan ellaposodó, D-i és Ny-i irányban mélyebb részekkel, vélhetően egykori érmedrekkel határolt platóra támaszkodik a lelőhely. A topográfiai terepbejárások adataival megegyezően változó intenzitással, gyakran egymástól 20–70 m-es leletmentes sávokkal elválasztott intenzív foltokban találtunk Árpád-kori edénytöredékeket, a lelőhely Ny-i harmadában-negyedében szarmata kori cserepeket. Terepbejárásaink bebizonyították, hogy a lelőhely Ny-i irányban a korábban felmértnél jóval kiterjedtebb, magában foglalja a korábban külön kezelt Kardos 43. és Kardos 46. sz. lelőhelyeket. Bizonyosnak tekinthető, hogy – bár a területen, ma már romjaiban álló, erősen gazos környezetű Császár-tanya miatt bejárni ezt a részt nem lehetett – a Kardos 33. sz. lelőhellyel (Gimnázium-tanya) egyazon, rendkívül nagy, vélhetően a tatárjárás idején elpusztult faluhoz tartozott lelőhelyünk is, amelynek nevét teljes bizonyossággal nem ismerjük; Fazokasegyház, Kerekegyháza vagy Pitvarosegyháza jöhet szóba. (A lelőhely megegyezik az Örménykút 119. sz. lelőhellyel).

Szebegyinszki-dűlő, Kazlas: A Brachna-dűlő lelőhelynél leírt folyóvölgy kanyarulatának belső, félszigetszerű oldalán, tehát az említett lelőhelytől közvetlenül É-ra található a 150×100 m kiterjedésű 18. sz. lelőhely, amelyen nagyobb mennyiségű szarmata kori edénytöredék mellett Árpád-kori leleteket gyűjtöttünk. A 17. sz. lelőhellyel együtt egy nagyobb, intenzív szarmata, illetve egy szórt szerkezetű Árpád-kori település része lehetett. (A lelőhely megegyezik az Örménykút 106. sz. lelőhellyel).

Szebegyinszki-dűlő, Molnár-tanya: A Gimnázium sor nevű lelőhelytől közvetlenül K-re, a kisebb hátakkal tagolt terület egyik kiemelkedésén, a Gimnázium sortól ÉK-re mintegy 130 m-re, 70×70 m-es területen gyűjtöttünk a lelőhely méretéhez képest rendkívül nagy mennyiségben szarmata kori edénytöredékeket (16. lh.). (A lelőhely megegyezik az Örménykút 10. sz. lelőhellyel).

Gyucha Attila

207. Kazár, III. lelőhely
(Nógrád megye) LT, Sza

A részletes tanulmányt lásd a kötet 99. oldalán!

Vaday Andrea

208. Kálmánháza, Nagy-lapos, Magyar-tanya
(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Sza

2005. június 13. és július 11. között megelőző régészeti feltárást végeztünk az M3 autópálya nyomvonalán elterülő 166. sz. lelőhelyen. A 6000 m²-nyi területen 37 régészeti objektumot sikerült azonosítani.

A lelőhely egy eléggé jól kiemelkedő domb középső részén található. A humuszréteg igen vastagnak bizonyult, a domb valószínűleg errefelé „kopott le" az erózió során, azaz ezt a részt „töltötte".

A feltárt objektumok (26 gödör, 2 kemence, 9 lelet nélküli gödör) egy császárkori település részét képezték, mely az ásatási területet K-i irányból határoló dűlőút túloldalán minden bizonnyal folytatódik. (Az út K-i oldalán a terepbejárás során császárkori leleteket találtak, és a területet a 179. sz. különálló régészeti lelőhelyként regisztrálták.) A feltárás során sikerült beazonosítani a császárkori település Ny-i határát.

A leletanyag a nyíregyházi Jósa András Múzeumba került.

Munkatárs: Bakos János régésztechnikus.

Gergely Balázs – Istvánovits Eszter

209. Kálmánháza, Nagy-lapos, Magyar-tanyától K-re
(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) LT, Sza

2005. július 22. és szeptember 24. között végeztük el a megelőző feltárást az M3 autópálya 179. sz. lelőhelyén, 18 535 m²-en. A lelőhely egy homokos talajú, nem túl magas háton húzódik. Előkerült egy késő vaskori és egy császárkori település, ill. egy császárkori temető részlete. Összesen 450 objektumot tártunk föl, amelyek közül 21 természetes jelenség.

A *LT korszakból* 8? földbe mélyített, négyszögletes vagy kör alakú épület, 1 fazekaskemence és 10 gödör került napvilágra. Két házban sikerült megfigyelni, illetve feltárni a cölöplyukakat. A fazekaskemence az osztófalas típust képviselte. A felszín alatt 0,15–0,20 m mélységben jelentkezett, átmérője 1,15 m volt. Elég rossz állapotban lévő rostélyán kerek átlyukasztások voltak. A kerámia égetőtér hossza 1,8 m, magassága 0,25 m volt. Befelé szűkülő, tölcsér alakú, külső részének átmérője 0,40 m, belső része 0,20 m.

A feltárt területen 328 objektumot lehetett a *császárkorba* keltezni, melyek a következőképpen oszlanak meg: 8 ház, 3 sütőkemence, 295 gödör, 8 árok, 14 sír és 12 körárok. A házak egy kivételével (355. objektum), földbe mélyítettek voltak, s egyes esetekben sikerült cölöplyukakat, valamint belső kemencéket is feltárnunk. Mind a 14 sír csontvázas temetkezés, melyek kettő kivételével ki voltak rabolva, 12-nek volt körárka. 57 objektumot nem lehetett keltezni.

A leletanyag a Jósa András Múzeumba került.

Munkatársak: Bakos János régésztechnikus; Kiss László, Beleznai Gabriella rajzolók.

Crişan-Bâcueţ, Dan – Crişan-Bâcueţ, Sanda – Bejinariu, Ioan – Gindele Róbert – Kádas Zoltán – Marta, Liviu – Matei, Alexandru – Molnár Zsolt – Pop, Dan – Pop, Horea – Sana, Daniel

210. Kálmánháza, Nagy-lapos, Magyar-tanyától Ny-ra
(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) A

A 166. sz. lelőhely humuszolása közben végzett régészeti megfigyelés során 2005. június 8-án fedeztük fel